herpy

GEKKOER

## Turnip-tailed gecko

# *Thecadactylus rapicauda*

En af Amerikas største gekkoer: en nataktiv lurejæger uden bevægelige øjenlåg, med lodrette pupiller, blå tunge og en hale, der vokser ud tyk som en roe efter et tab. Arten er udbredt fra Mexico til Brasilien, men er sjælden i terrarier, og der findes kun få pålidelige oplysninger om pasning.

Familie: Phyllodactylidae  Tidligere navn: *Gekko rapicauda; Gekko laevis; Platydactylus theconyx*  Udgivet 16. november 2026

**SPECIFIKATIONER**

### DYRET

| | |
|---|---|
| Voksenstørrelse | **9-13 cm**<br>snude-kloak-længde |
| Vægt | **16-40 g** |
| Levetid | **8-12 år** |
| Aktiv | **Nat** |
| Levevis | **Træboende** |
| Biotop | **Tørskov og regnskov** |
| Sværhedsgrad | **Øvet** |

### PASNING

| | |
|---|---|
| Min. terrarie | **60 × 45 × 90 cm**<br>L × B × H til 1 voksent dyr |
| Temperatur, dag | **25-28 °C** |
| Hotspot | **30-31 °C** |
| Temperatur, nat | **21-24 °C** |
| Luftfugtighed | **60-80 %** |
| UVB | **Valgfri** |
| Kost | **Insekter** |
| Holdes | **Enkeltvis eller parvis** |

### AVL

| | |
|---|---|
| Formering | **Æglæggende** |
| Kuldstørrelse | **1-2 æg** |
| Inkubation | **150-200 dage**<br>ved 24-28 °C |

### BESKYTTELSE OG PAPIRER

| | |
|---|---|
| CITES | **Ikke omfattet** |
| EU-bilag | **Ikke omfattet** |
| IUCN | **Ikke truet (LC)** |

Arten er ikke opført på CITES-listerne og ikke på bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-papirer ved køb og salg. Dyrevelfærdslovens almindelige krav om passende husning og pasning gælder. Tjek altid de aktuelle regler hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, før du anskaffer dyret.

## Om arten

*Thecadactylus rapicauda* er en stor, kraftigt bygget gekko. Voksne dyr måler 9-13 cm fra snude til kloak og op til omkring 23 cm med halen, og hunnerne er lidt større og kraftigere end hannerne. Voksne dyr vejer typisk 16-40 g. Hovedet er fladt med en smal hals, og de store øjne har lodrette, elliptiske pupiller og ingen bevægelige øjenlåg. Munden er orange indvendig, tungen er blå, og læbeskællene er hvide med sorte kanter. Tæerne er brede og flade og forbundet af hud ved roden, og under dem sidder en dobbelt række brede hæftelameller. De er så effektive, at dyret uden besvær klatrer op ad glas.

Farven går fra lys til mørk grå og gråbrun til gullig eller orange med mørke tværbånd, og dyret kan skifte farve efter stemning og temperatur. Om dagen er det som regel lysere end om natten. Tegningen ligner lav og bark og gør dyret næsten usynligt på en træstamme.

Artsnavnet *rapicauda* betyder roehale og hentyder til halens form. Gekkoen bruger halen som fedtdepot og kan kaste den som forsvar. Den nye hale vokser ud tyk og knoldet ved roden, og det er den, der har givet navnet. Når dyret føler sig truet, vifter det med halen, åbner munden og viser den blå tunge, og bliver det ved med at blive provokeret, bider det hårdt. Arten kan

også kvidre i rækker på 12-25 hurtige klik, som bruges til at markere territorium.

Arten blev beskrevet i 1782 under navnet *Gekko rapicauda* og har siden båret flere andre navne. I 2007 blev en nært beslægtet art fra Amazonas adskilt fra den, og der er peget på, at bestandene i det sydvestlige udbredelsesområde måske udgør en skjult art. Pasning i fangenskab er ikke beskrevet i samme detaljegrad som for de gængse terrariegekkoer, og levetiden i fangenskab er ikke dokumenteret. De 8-12 år i faktaboksen er et skøn ud fra andre gekkoer af samme størrelse.

## Udbredelse og levested

*Thecadactylus rapicauda* lever i tropisk Amerika, fra det sydlige Mexico (Chiapas, Tabasco og Yucatan-halvøen) gennem Belize, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Costa Rica og Panama og ind i Sydamerika: Colombia, Ecuador, Venezuela, Guyana, Surinam, Fransk Guyana og store dele af det brasilianske Amazonas. Arten findes ikke i Bolivia, og forekomsten i Peru er ikke bekræftet.

Den findes også på mange øer: Trinidad og Tobago, Isla Margarita, Aruba, Curaçao, Bonaire, Los Testigos og flere af de Små Antiller. Det har været drøftet, om øbestandene er oprindelige, men genetiske undersøgelser peger på, at de er det. Typelokaliteten, der oprindelig blot var angivet som de amerikanske øer, er senere afgrænset til Paramaribo i Surinam.

> **Oprindelig udbredelse:** Mexico, Belize, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Costa Rica, Panama, Colombia, Ecuador, Venezuela, Guyana, Surinam, Fransk Guyana, Brasilien, Trinidad og Tobago, Aruba, Curaçao, De tidligere Nederlandske Antiller, Antigua og Barbuda, Saint Lucia og Grenada.

### LEVESTED

Gekkoen lever i fugtig lavlandsskov, men også i tør skov, i åbne områder med spredte træer og i savanne, så længe der er føde nok. På fastlandet lever den først og fremmest på stammerne og i kronerne og ses op til omkring 20 m oppe i træerne. Om dagen gemmer den sig under løs bark, i sprækker og huller i træer, under døde palmeblade, i vildtvoksende slyngplanter og i bromelier. Den bruger også klippehuller og stenrøser.

Arten er ikke bange for mennesker og går gerne ind på bygninger, hvor den er lettere at få øje på end i skoven. Den er nataktiv og kommer frem i de første timer efter mørkets frembrud, og enkelte dyr ses aktive sent på eftermiddagen på den skyggefulde side af stammen. I naturen ligger kropstemperaturen på omkring 24-29 °C og følger luft- og underlagstemperaturen. Aktiviteten ser ud til at kræve mindst omkring 23 °C. Yngletiden ligger i regntiden fra maj til september.

## Pasning

### TERRARIET

Der findes kun få erfaringer med arten i fangenskab, så målene bygger på de generelle krav til nataktive, klatrende gekkoer fra fugtige egne. Til et par regnes der med et terrarie på mindst 6 × 6 × 8 gange dyrets kropslængde (snude-kloak) i længde, bredde og højde, dvs. omkring 70 × 70 × 90 cm til voksne dyr. Et enkelt dyr kan klare sig med mindst 60 × 45 × 90 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Dyret er tungt for en gekko og klatrer lodret på stammer, så højden og solide klatremuligheder tæller mere end bundarealet.

Indret med tykke stammer, korkrør og korkbark, som dyret kan krybe ind i under og bag, og med mange skjul i forskellige højder. Dyret sover gerne i trange sprækker mod en overflade, så skjulene bør sidde tæt. Planter med store blade giver skygge og holder på fugten. Til bund passer en let fugtig blanding af kokosmuld og ugødet jord, som hunnen også kan grave æg ned i.

Terrariet skal have god ventilation og være godt lukket, for dyret bevæger sig normalt langsomt, men kan være lynhurtigt, når det bliver forskrækket.

### TEMPERATUR

Arten er aktiv inden for et forholdsvis snævert temperaturområde. Om dagen passer 25-28 °C, og et lidt varmere sted på 30-31 °C øverst i terrariet giver dyret mulighed for at vælge. Kropstemperaturen hos vilde dyr ligger på 24-29 °C, og aktiviteten ser ud til at gå i gang ved omkring 23 °C. Om natten kan temperaturen falde til 21-24 °C.

Giv hellere en jævn varme i den øvre del af terrariet end en kraftig spot, og mål med et digitalt termometer både højt og lavt. Undgå kraftige varmepærer, som tørrer luften og kan forbrænde et dyr, der kryber ind i en sprække tæt på dem.

### LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten skal have høj luftfugtighed. I naturen er omkring 60 % angivet som ideelt, og 60-80 % er et fornuftigt mål i terrariet, hvor fugten stiger efter en sprøjtning om aftenen og falder i løbet af dagen. Lad bunden tørre en smule mellem sprøjtningerne, så der ikke opstår mug.

Gekkoen drikker sandsynligvis dråber fra blade og vægge, som andre arter i samme gruppe. Stil også en lav skål med frisk vand, som skiftes jævnligt, selv om det ikke er dokumenteret, at dyret bruger den.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

### LYS OG UVB

Arten er nataktiv og gemmer sig i mørke sprækker om dagen, så UVB er ikke nødvendigt, når foderet får kalk og D3-vitamin. Vil du give et svagt UVB-lys, så sørg for rigeligt med skygge og skjul, så dyret selv kan vælge at holde sig væk fra lyset. Giv en fast døgnrytme med omkring 12 timers lys og 12 timers mørke, gerne styret af et tænd-sluk-ur. Brug ikke stærke spotlamper, og lad natten være mørk.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

### FODER

I naturen er arten en lurejæger med et meget bredt kostvalg. Maveindhold fra vilde dyr viser græshopper, kakerlakker, biller, sommerfugle, edderkopper og skorpioner, og den tager i sjældne tilfælde også små padder og firben. Den foretrækker store byttedyr, som den slår mod underlaget, før den sluger dem hele. Derfor kan foderet i fangenskab være forholdsvis store insekter: store fårekyllinger, græshopper og kakerlakker.

Hvor ofte og hvor meget et dyr skal fodres, er ikke dokumenteret. Som en tommelfingerregel for større insektædende gekkoer fodres voksne dyr 2-3 gange om ugen og unge hyppigere. Pudr foderet med kalk, og brug jævnligt kalk med D3-vitamin. Dyret æder også sin egen afstødte hud. Enkelte dyr slikker af og til lidt moden frugt eller frugtgrød, men arten lever næsten udelukkende af insekter.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

### ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dyret er langsomt og besindigt, når det ikke er truet, men kan være kvikt og aggressivt, når det bliver forstyrret. Det kan bide hårdt, og halen kaster det ved selv ringe pres. Nogle dyr vænner sig til at blive håndteret, men et forskrækket dyr er hurtigt og springsk, så hold håndteringen på et minimum. I naturen har kun omkring en tredjedel af dyrene aldrig tabt halen, og to tredjedele har en nyvokset hale.

Socialt er arten roligere, end man skulle tro. Den er beskrevet som fredelig over for andre gekkoer og sine egne unger, og flere hanner kan holdes sammen, hvis der ikke er hunner i nærheden. To store hanner kan dog kaste halen under voldsomme opgør. Hold dyret enkeltvis eller som et par, og hav altid mere end ét skjul. Når dyret sover, ligger det ofte sammenrullet, så det ligner en lille hugorm.

## Avl

### KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er større og mere kraftigt bygget end hannerne, men forskellen i størrelse er lille. Hvordan kønnene sikrest kendes fra hinanden, er ikke dokumenteret. Kønsmodne hanner måler 10-13 cm fra snude til kloak, og hunnerne er kønsmodne fra omkring 9 cm. Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

### PARRING

Parringssæsonen følger regntiden fra maj til september. Der er ingen detaljerede oplysninger om, hvordan et par bedst indføres. En kølig periode før parringssæsonen ser ud til at hjælpe, men hvor kølig og hvor længe er ikke dokumenteret. Hannerne kan kalde højt og længe i parringstiden. Hold dyrene adskilt, indtil de skal i avl, og hold øje med parret, så en hun ikke bliver bidt eller stresset. Regntiden i naturen taler for at efterligne en lidt fugtigere og varmere periode i sommerhalvåret.

### ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger ét æg ad gangen, sjældnere to, skiftevis fra de to æggestokke. Æggene er næsten runde med hård skal. I naturen graver hunnen dem ned i let fugtigt underlag eller gemmer dem i træstammer og under bark. Giv hende en dyb kasse med let fugtigt underlag og skjulte steder under bark. Hvor mange kuld, en hun kan lægge om året, er ikke dokumenteret.

### INKUBATION

Erfaringerne med æg i fangenskab er få. Æg er klækket efter omkring 150-200 dage, afhængigt af temperatur og fugt. Angivelserne svinger dog fra 13 dage til 150-200 dage, og 13 dage er usandsynligt kort for et hårdskallet gekkoæg. Flyt æggene forsigtigt og uden at vende dem til en boks med let fugtig vermiculit eller perlit, og hold dem ved omkring 24-28 °C, det temperaturområde, dyrene er aktive i. En afprøvet rugetemperatur er ikke dokumenteret, så hav tålmodighed, og kassér ikke æg, der stadig ser sunde ud.

Læs mere: Inkubation af æg

### OPDRÆT AF UNGER

Der er kun få erfaringer med opdræt af arten. Ungerne er forholdsvis store og måler omkring 4 cm fra snude til kloak ved klækningen. Hold dem hver for sig i små, fugtige terrarier med skjul og små insekter, og sprøjt dagligt. Giv dem foder, der er pudret med kalk, og følg væksten. Ungerne har en sort-hvid-båndet halespids, som de løfter fra underlaget, når de bliver forstyrret.

## Sundhed og typiske fejl

Der findes næsten ingen dokumentation for sygdomme hos arten i fangenskab. Punkterne her bygger på erfaringer med gekkoer generelt:

- Tabt hale efter håndtering, pres eller slagsmål. Halen vokser ud igen, men som en tyk, knoldet hale.
- Kalkmangel og knogleskørhed, især hos unger og æglæggende hunner, hvis foderet ikke tilsættes kalk.
- Mug og hudproblemer, hvis bunden er konstant våd, og ventilationen er dårlig.
- Snyltere: en bændelorm findes i tarmen hos de fleste vilde dyr, så få nyindkøbte dyr undersøgt for parasitter.
- Stress og manglende appetit, hvis der ikke er nok skjul, eller hvis temperaturen er for lav.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at spise eller virker slapt.

### Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.